

Izhaja v Gorici vsak četrtrek opoldne. Velja za celo leto 12 L, mesečno 1 L, za inozemstvo 16 L. Na naročila brez doposlane naročnice se ne bomo ozirali. Posamezne številke stanejo v razprodaji 20 stotink. Uredništvo: Ulica Vetturini 9, uprava ul. Vetturini 9.

GORIŠKA STRAŽA

Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi, katere je treba vnaprej plačati, se računajo po dogovoru.

Izdaja konsorcijsko »Goriška Straža«. Odgovorni urednik: Franc Novak. Tiska: »Narodna Tiskarna« v Gorici, ulica Vetturini št. 9.

Poglavje o krivcih.

Dve leti se je pripravljala naša usoda. Dve leti je naš narod, oprt na svojo pravico, čakal in čakal, da se mu prizna pravica. In ko sta pretekli dve leti, je bil za svojo pravico opeharjen. Cisto naraven pojav je, da išče krivca svoji nesreči in ravno tako naravno je, da išče krivca tam, kjer je bila krivica zapečatená. Do tu sega njegov pogled, vse, kar je še dalje v ozadiju, tega ne vidi. Zato se ne smemo čuditi, ako pograbi v svojih nevolji najbolj vidno osebo in ji vrže v obraz ponižujočo besedo: izdajalec. Dr. Trumbić nas je izdal, tako pravi priprosti naš človek, dr. Trumbić nas je izdal, se sliši neredko tudi iz ust inteligenta, ki bi lahko malo dalje mislil in videl kot samo do Sv. Margarite Liguške.

Mož, ki smo ga še včeraj povzdigovali v deveta nebesa in mu peli slavo-speve, je bil sredi bojnega viharja vrgel med svet geslo o samoodločbi narodov. Takrat so segali nemški topovi do Pariza, padale so trdnjave, kraljestva so se rušila, vojna sreča je bila popolnoma na strani osrednjih velevalst. Nevarnost je bila, da zmaga nemški militarizem. In v tej nevarnosti so se oprijeli antantni državniki začnega Wilsonovega gesla kot rešilne bilke: prostost in samoodločba narodov, tudi najmanjših, je postalo v njihovih rokah orožje, ki je segalo dalje kakor nemški topovi. Pa je prišel dan, da so se osrednje velesile, zgrajene na bajonetih, zrušile v prah pod težo Wilsonovega orožja. Kakor hitro se je to zgodilo, je postalo to orožje tudi odveč in Wilsonove ideje so bile pokopane. In ker jih njihov lastni oče ni hotel zatajiti, je moral iti tudi on — Wilson sam. Tudi takrat smo takoj dvignili klic: izdajca! Dasiravno je Wilson padel ravno zato, ker ni hotel kloniti, ker ni hotel postati izdajca nad svojim lastnim otrokom.

Ista usoda zadeva danes moža, ki smo ga slavili včeraj ravno tako kot Wilsona. Prav nič si nismo skušali dopovedati, da je bil Wilson prisiljen kapitulirati pred ostalimi zavezniki, prav nič si ne skušamo dopovedati, da je bil tudi Trumbić prisiljen na kapitulacijo. Trumbićeva kapitulacija je bila v veliki meri posledica Wilsonove kapitulacije. Slediti je morala ravno tako gotovo, kakor je sledila kapitulaciji Bulgarije in Avstrije tudi kapitulacija Nemčije. In naj je sedela za mizo pri Sv. Margariti takrat desetorica najradikalnejših Slovencev — pa bili to Slovenci iz zasedenega ozemlja, če že hočete — danes ne bi imeli vseeno nič drugega kot — rapalsko pogodbo ali pa še hujše zlo londonskega pakta.

Kdo pa je potem zakrivil našo usodo? Vendarle Jugoslavija, mi bo kdo zatrjeval in našteval v dokaz strankarske boje, večne vladne krize itd. Prijatelj, priznavam, da so bili strankarski boji, ki so imeli za posledico neštete vladne krize, ob času, ko je bila narodova složnost najbolj potrebna, neumestni in v ogledu mlade države skrajno škodljivi, kakor je bilo škodljivo izdajniško rovarjenje raznih Frankov in Sachsov. Toda glavni vzrok diplomatskega poraza tiči drugod.

Ako pogledamo na zemljevid, vidimo, da ima mlada Jugoslavija skupne meje s šestimi sosednimi državami. Med njimi se poleg Italije tudi Nemška Avstrija, Madžarska, Rumunska, Belgarija. Vse te države so zahtevale več ali manj jugoslovenske posesti zase. Nemški Avstriji so se cedile sline nele po koroškem plebiscitnem ozemlju, marveč tudi po južni Štajerski, Madžarske je hotela imeti zase nele Prekmurje marveč vse pokrajine, ki so pripadale prej kroni sv. Stefana; z Rumunsko je bila Jugoslavija sicer uredila svoje meje, toda rumunskim željam s tem še ni bilo ustreženo v polnem obsegu. Belgarija pa še danes protestira proti zasedbi desnega timoškega brega in nekaterih drugih obmejnih pokrajin. Vzemimo, da bi bila Jugoslavija na znotraj že popolnoma urejena država, njena vojaška sila ne bi bila mogla vzdržati napada z dveh ali več strani. In v slučaju vojaškega konflikta z Italijo bi bila morala računati najmanj z Madžarsko in Nemško Avstrijo. Dokler pa država svoji zunanji politiki ne more dati potrebnega poudarka z vojaško silo, ne more računati z uspehom.

So pa še drugi vzroki. Jugoslavija v Rapalu ni stala samo nasproti Italiji ampak proti celi antanti. Cela antanta je bila na strani Italije. Ko je bila v rimski zbornici razprava o mirovni pogodbi med Jugoslavijo in Italijo, je čutil zunanji minister Sforza potrebo, da izreče zaveznikom, zlasti Franciji, za moralno podporo pri sklepanju pogodbe zahvalo. Ta zahvala gotovo ni bila samo čin vljudnosti, gola fraza; ona nam jasno priča, da so Francozi dejanski posegli v tek pogajanj na korist Italije. Spominjamo se, da so listi v poročilih o poteku pogajanj naenkrat prinesli vest, da so prišla pogajanja na »mrtvo točko« in da se imajo razbiti. Takoj zatem so poročali listi, da je zastavila Francija svoj vpliv pri jugoslovenskih delegatih in da je — sporazum dosežen. Trumbić, ki je tekom vojne sklepal z državni v Rimu pogodbo, da ima veljati kot meja med bodočo jugoslovensko državo in Italijo strogo začrtana narodnostna meja, prav gotovo ni kar čez noč menjal svojih nazorov. To vidimo iz njegove izjave, da se ukloni — sili.

Ako se je torej hotela izogniti izvedli londonskega pakta, je morala Jugoslavija podpisati, ker so vsi zavezniki priznavali omenjenemu paktu veljavnost in ni bilo po Wilsonovem padcu nikogar, ki bi bil podpiral jugoslovensko stališče. Neurejena, od vseh strani ogrožena Jugoslavija je bila v Rapalu popolnoma brez moči. To nam potrjujejo zastopniki nekaterih italijanskih strank, ki predbacivajo Giolittiju, da je premalo izkoristiti neugoden položaj Jugoslaviji.

To so bili vzroki, ki so vplivali na odločitev jugoslovenske delegacije. Nikakor torej ne more biti govora o izdajstvu od strani dr. Trumbića. Izdala ni prodala nas je cela antanta, ker je zavrgla geslo o samoodločbi narodov, kakor hitro se to geslo ni več ujemalo z njenimi računi.

Poslednji taborjan.

V eni svojih zadnjih števil smo bili obljubili svojim čitateljem, da prinesemo pregleda o narodnem delovanju nekdanjega deželnega uradnika, gospoda Ernesta Klavžarja, ki je nenadno dne 10. m. m. umrl v Mariboru. O smrti so poročali skoraj vsi jugoslovenski listi brez izjeme strank. Celotnega pregleda o delovanju pokojnikov iz časa taborov dalje pa do njegove smrti žalibog danes še — nimamo. Priobčujemo pa črtico, ki jo je napisal dr. Lenard za mariborsko »Stražo«. Ta črtica govori na splošno o slovenskih taborih leta 1868. do 1871. Ker je v tedanjih naših narodnih borbah mnogo analogije z našimi današnjimi, je že s tega stališča črtica za nas velezanimiva. Zato jo objavljamo v celoti.

Tiho in samotno, kakor je živel v tujem Mariboru, umrl je v sredo proti večeru na izprehodu v mestnem parku ena najzanimivejših naših osebnosti, »poslednji taborit« Ernest Klavžar. Z njim se je pričela in z njim se zaključuje »razvoj naše narodne misli tako važna doba »taborov«. Nikdo ni naših taboristov tako rezko smešil, kakor rajni pisatelj Cankar. »Človek, ki je govoril še na taborih« je stalna figura v njegovih politično sarkastičnih spisih. To pomeni solzavega rodoljuba ali patetičnega narodnega govornika, ki ima za narod frazo, za sebe pa poln žep in želoček. Cankarjev »taborit« je sarkastična karikatura, je persiflaža poznejšega že izkvarjenega narodnjaštva, kakor ga je spoznal v svojih dijaških letih, a ni slika onih prvih taboritov, ki so s svojim ognjem in energijo vzplamtel narodno dušo, da je zakipela novega ognja. Taborso gibanje se je začelo leta 1868 in zaključilo spomladi l. 1871, ravno petdeset let pozneje se je pričela za naš narod

nova doba katero so napovedali taboriti v svojih resolucijah in petdeset let po zadnjem taboru, ravno ko z volitvami polagamo temelje novi državi, je umrl v preganstvu daleč od svoje ožje domovine naš prvi taborit Ernest Klavžar.

Prvi je sprožil idejo narodnih taborov štajerski rodoljub in ustanovitelj »Slovenskega gospodarja« dr. Matija Prelog (Novice, 1868, str. 214). Za njim jo je povzel in obrazložil rodoljubni duhovnik Božidar Rač. Kmalu nato je že priobčil dr. Valentin Zarnik poziv na prvi slovenski tabor v Ljutomeru, ki se je vršil v nedeljo popoldne dne 9. avgusta 1868 in je izpadel nad vse pričakovanje sijajno. Udeležilo se ga je nad 6000 ljudi, kot govorniki so nastopili dr. Razldg, Ljutomerski dekan dr. Klemenčič, domači rodoljub Kukovec, dr. Zarnik, Božidar Rač, dr. Prelog in dr. Jože Vošnjak. Ta tabor je položil temelj za narodno probojo Ljutomerskega okraja in sosednjih okolice. V sklenjenih resolucijah so zahtevali zedinjeno Slovenijo, popolnoma slovensko ljudsko šolo, slovensko srednjo šolo, kjer bi bila nemščina samo učni jezik, slovensko uradovanje, vsak uradnik se mora naučiti slovensko uradovati, cerkvena vlada naj uraduje v slovenščini in v bogoslovji naj nemščino nadomesti slovenščina. Dežela mora ravnopravno podpirati tudi slovenske zavode, regulirajo naj se reke.

Kmalu potem, dne 6. septembra, se je vršil drugi tabor v Zalcu, katerega se je udeležilo nad 14.000 ljudi. Predsedoval je dr. Vošnjak, zapisnikarja sta bila Jurčič in Tomšič, govorili so dr. Ploj, dr. Zarnik dr. Razlag, Rač in Žuša. Nato bi se bil imel vršiti tabor v Bistrici na Koroškem, a ga je vlada prepovedala.

Takoj nato je prišel odmev od solnčnega Goriške. Dne 7. septembra se je sestavil odbor za goriški tabor, ki se je vršil dne 18. oktobra na šempaskem polju. Med temi odborniki je bil podpisan tudi: deželni uradnik Ernst Klavžar. Udeležba je bila 10.000 ljudi predsednik dr. K. Lavrič, govornik: dr. Tonkli, dr. Vošnjak, Klavžar, Nabergoj, Dolenc, Živec in Doljak. Takratni časniki so povdarili, da si je za ta tabor pridobil največjih zaslug Ernest Klavžar. Na tabor v Zalec so prišli tudi zastopniki Čehov in Hrvatov, v Šempas celo Srbov. Zanimivo je tudi, da sta takoj nastopila ne kot tuja gosta, ampak kot enakopravna voditelja, dva izvengoriška Slovence: Nabergoj iz Trsta in dr. Vošnjak iz Slov. Bistrice. S tem je tabor tudi na zunan pokazal edinstvo Slovencev. Dr. Bleiweis, ljubljanski prvak, je bil radi tega hudo užaljen in je v svojih »Novicah« ostro grajal ta nastop, češ, naj v vsakem kraju nastopajo ljudje sami za-se, kar je pač bolje odgovarjalo njegovim tesnosrčnim nazorom.

nem trenutku. Lep, našemu ljudstvu nepoznan, pri starih Srbih tako priljubljen in iz narodnega življenja zajet motiv je po-bratinstvo. Lepo mesto v tej bajki je a-poteoza, poveljčanje ljubezni: »Samo ljubezen je nad vsem!« Ona je enaka Gospodu in Sinu njegovemu! Širša je od nebesnega pokrova, globlja od brezna, silnejša od največje sile. To je največja sila na svetu. Ona veže dete in mater, veže listek z listkom, travico s travico, človeka s človekom. Njena moč — je božja moč, ona je dete božje. Te besede nas živo spominjajo Pavlove apoteoze ljubezni. Pri Srbih pa je bila dejanska apoteoza ljubezni najlepše izraze v pobratinstvu. Spominja nas ta črtica prav posebno besed »Visoke pesmi«, ki pravijo, da je ljubezen bolj silna kot smrt.

»Strašen sen« je bajka, podana v obliki sanj. Tudi našemu slovenskemu bajeslovju je poznana ta oblika sodbe, obdelan je ta motiv v Petru in nadangelu Mihaelu v narodni pesmi in pravljici in tudi Gregorčič ga je uporabil v svojih »Posmrtnicah«. V duhovito grotesko se razmahne druga polovica sna s prikaznijo jezične botre Urše, ki se je sam stari Peter prestrašil!

»Naš arhiv« je satira, polna zdravega humorja, in prehaja že tudi v komično grotesko. S svoji satiri zoper »uradnega šimelja« ima nekaj podobnega s črtico »Ne razumem« v ostalem bi jo lahko najkrajše in najboljše oznanili z reko: »Iz komarja slona!« Je res dobro posrečena realizacija tega reka.

Zabavna knjižica.

I. zv. — Priloga Koledarju za l. 1921. (Ocenil Venceslav Belč.)

Božje solze. Povesti in slike. Poslovenil Alojzij Gradnik.

To je naslov tega I. zvezka »Zabavne knjižice«, katero mislita uredništvo in založništvo »Koledarja« redno izdajati. Kakor vse kaže, se nam iz tega literarnega podjetja razvije sčasoma nekaj, kar bo nam v neodrešenih krajih nadomestovalo knjige Mohorjeve Družbe. Zelo lepa in koristna je bila misel tega podjetja: dobrih knjig bomo potrebovali kakor vsakdanje hrane.

Posebno srečna izbira gradiva je ta zbirka prvega zvezka. Kot prva publikacija nameravane »Zabavne knjižice« utegne biti to tudi nekako programatičnega pomena, hoče morda tudi za prihodnost nekam označiti idealne smernice te knjižice. To je knjižica ne samo zbrane, ampak skrbno izbrane vsebine; z veseljem jo bo čitala mladina in ravno tako odrasli; uživalo bo pri teh črticah razumništvu in se jih radoval priprosti narod. Za mrzle adventne večere nam nudi s to knjižico založništvo ene izmed najlepših »Večernic«, da toliko lažje pretrpimo v sedanjih nekulturnih razmerah nedostatek Mohorjevih knjig in da vsaj nekoliko pozabimo vso bridkost sedanjih težkih in žalostnih dni.

Naš briški rojak Dr. Gradnik nam je izbral in prevedel iz srbske književnosti

desetero zelo lepih povestic in slik. Mi, — ne samo priprosti narod, ampak zalibog tudi naše razumništvu, — smo prav malo poznali srbsko slovstvo. Ta zbirka ima namen zblizati nas z našimi južnimi brati, odpreti nam nekoliko vpogleda v mišljenje življenje in čustvovanje srbskega priprostega naroda. Ta dih narodnega življenja srbskega, ki nam veže nasproti iz teh povestic, bo za naše ljudstvo nekaj novega, a nekaj tako lepega, tako milega in prijetnega, kakor je iz dalje poslani pozdrav še malo znanega, a ljubljene brata.

»Bogojavljenjska noč« je lep, ganljiv prizor iz otroškega življenja; kot motiv je uporabljena srbska narodna vera, ga se na sv. večer Razglašnja Gospodovega o polnoči nebasa odprejo; kdor ti-ti hip pogleda vanje, izprosi, kar hoče. Za naš narod je ta vera sicer nekaj novega, a vendar v tesnem skladju z njegovim bajeslovnim naziranjem.

»Omeraga« zapušča domovno, katero so zaslužili Vlahi. »Zoprno mu je že postalo v domovini. Zoprno mu je postalo gledati z lastnimi očmi, kako se ne-verniki pred njim širi in mu gospodari. Dokler se je še tešil z upanjem, da se povrne-jo »stari, srečni časi«, je še nekako potrpe-lj; ali naposled ga je potrpljenje prevari-lo. Nihče ga danes ne drži za ago, ga ne posluša in »spoštuje, ampak ravna jo z njim kakor s seljakom.« (= sužnjem skoraj.) Kakor mož se hoče posloviti od domovine, sram ga je solz, a poslavlja se v resnici kakor otrok skoraj, ki ima srce vse razne-ženo od ljubezni. — Pade z obrazom na

grobove in jih začne poljubljati. — Omeraga opazi divji nagelj sredi materinega groba; zopet pobožno pristopi, ga utrže in poljubi. Zapre ga v knjigo. — Že-no in otroka ozmerja, ker jočeta. Ko odda ključ od prodanega doma, se mu roka stre-se, da mu pade ključ iz nje, a ne zajoče! — Ko ga pa vlak odnese, sname fes ob oknu in z obema rokama zakrici proti svojemu mestu. Obraz se mu pomrkne, skrči, zaje-či kakor ranjenec, in se zvali v kot kupeja in glasno zaplače, — kakor dete, ki ga od-trgajo od materinega srca in odvedejo v tujino. Ob slovesu je trdega moža »strla bridkost, porojena iz ljubezni do zapuše-čine, zaslužjene domovine. — Ta črtica, za-jeta iz življenja mohamedanskih Srbov, ima veliko vzporednosti z našimi današ-njimi razmerami in zato jo bo vsakdo čital s podvojenim zanimanjem.

»Ne razumem« je duhovito za-mišljenja in lepo izvedena karikatura »u-radnega šimelja«, ki ga skrbno gojijo vsi kulturni in pokulturnjeni narodi; je možat posmeh na vso nespametno pretiranost uradnega poslovanja.

»Božje solze« so kratka sličica iz detinskega življenja z narodno bajeslovno podlago, polna globoke simbolike. Nekaj lepe sorodnosti ima s sličica s prvo.

»Večnost« je narodna bajka, je pravljična, ki jo je pripovedovala babica svojim lepote in poezije žejnim vnučkom. Predmetni motiv je našemu narodu znan v obliki pripovedke o rajski ptičici, ki je za-pela človeku lepo, da je omamljen v sed-rajске lepote preživel stoletje v dozdev-

Gibanje je rastlo kakor valovanje morja. Ljubljanski prvaki naroda so se držali napram temu gibanju previdno in hladno. Ker je pa vseeno vedno naraščalo in grozilo, da gre preko njihovih glav so se morali začeti z njim pečati. Spomladi prhlo-njega leta so nastali načrti za celo vrsto novih taborov po različnih krajih Slovenije. Klavžar je bil skoraj povsod glavni organizator in govornik. Dne 25. aprila se je sestel tabor v Biljani v goriških Brdih, eno uro hoda daleč od italijanske državne meje, ob navzočnosti 6000 ljudi, glavno po delovanju Ernesta Klavžarja. Poleg nekaterih domačinov so nastopili skoraj isti govorniki, kakor v Sempasu, z Ljubljane je prinesel pozdrave eden najagilnejših voditeljev mladine Josip Noli. Dne 2. majnika je bil tabor v Sevnici ob Savi, dne 9. majnika pa na Kalcu na Pivki, katerega se je udeležilo nad 9000 ljudi in predsedoval je dr. Costa iz Ljubljane.

Dr. Bleiweis se je še vedno bal in o-mahoval, v svojem časniku je pisal tako previdno, da je bil unik vedno mogoč. Po-lagoma se je začel bližati »taboritom«. Najprej je pošiljal taborom pisane po-zdrave v Sevnico je še poslal svojega si-na s pismom, na Pivke je prišel že njegov tovariš v vodstvu stranke dr. Costa. Mla-dina je zmagala, taboriti so triumfirali. Hoteli so prirediti tabor kje v bližini Trsta, toda vlada je postavila take zapreke, da je bil načrt neizvršljiv. Ljubljanski prvaki so se napram taborom zadrževali od začetka hladne. Ljubljana je bila v onih časih v vseh narodnih in kulturnih pojavih brez pravega vodstva, inicijative in orijenta-cije. Vsaka ideja je morala priti od zunaj, iz Celovca, s Štajerskega ali od Gorice. Toda kadar se je zganila Ljubljana, je šlo vse na bolj veliko skalo, kajti tukaj je bila ljudska množica in bilo je največ navdu-sene mladine. Slednjič so se na neprestano drezanje zganili tudi ljubljanski prvaki in priredili se je mogočni ljudski tabor v Viž-marijih, kjer je zborovalo nad 30.000 ljudi.

Vladi je postajalo to gibanje neprijet-no, skušala ga je zaježiti z malenkostnimi šikanami, prepovedala je na primer tabor-ske znake. Ker take šikane niso nič zale-gle, je pričela zatirati gibanje naravnost in s silo. Dobrodošel povod so ji bili iz-gredi, ki so se vršili kmalu po vižmar-skem taboru na Janjem in na Ježici pri Ljubljani. Nemčurji iz Ljubljane so delali izlete v okolico in izživali, domačini so odgovarjali dejansko. Na Janjem je bil ubit neki domači fant, nemški časniki so te dogodke strašno povečevali in razkriče-vali.

Po vižmarskem taboru se je še vršil istega leta 1869, dne 8. avgusta tabor v Ormožu, katerega se je udeležilo nad 9000 oseb in je vplival tudi na sosednje Hrvate. Prišli so glasovi iz Istre z zahtevo, da se tudi tam priredi tabor, toda organizator-jev ni bilo. Taborstvo gibanje je imelo glavno središče na Štajerskem in v Gorici glavni taboriti na Štajerskem so bili: B. Raic, dr. Zarnik, dr. Vošnjak, dr. Razlag, na Goriškem pa Klavžar, dr. Lavrič in dr. Zigon.

Prihodnjega leta leta 1870 se je giba-nje vkljub vladnim šikanam širilo dalje. Prva je nastopila zopet Goriška z lepo u-spelim taborom v Tolminu, kjer je zboro-valo nad 8000 ljudi dne 1. majnika. Dne 12. junija je bil tabor v Cerknici na Notranj-skem. Velikega pomena je bil tabor v Se-žani na Krasu, ker je zopet nastopal po-kojni Klavžar. Udeležili so se ga mnogo-brojni tržaški Slovenci, katerim vlada ni

dovolila lastne prireditve. Medtem so pri-redili Štajerci nov tabor pri Kapeli blizu Radgone, glavna organizatorja sta bila de-kan dr. Klemenčič in posestnik Kukovec iz Ljutomera. Slednjič je tudi tužna Istra doživela dne 7. avgusta svoj tabor v Ku-bedu pri Buzetu, katerega se je udeležilo nad 6000 oseb. Zelo pomemben je bil ljud-ski tabor v Vipavi z udeležbo nad 12 tisoč oseb. Gostiljubi dekan Grabrijan, deželni poslanec in voditelj tamošnjih Slovencev, je po zborovanju povabil vse navzoče So-kole, domače in tuje k sebi na obed. Tudi na Koroškem sta se slednjič priredila dva tabora, v Bistrici pri Pliberku in v Zopra-čah pri Vrbskem jezeru.

Leta 1871 je doba taborov minula. Vr-šil se je še tabor v Kastvu v Istri. Gorenjci so po dolgem preudarjanju tudi sklenili, da prirede tabor, a ga je vlada prepovedala. Porodile so se še ideje taborov v Renčah pri Gorici v Cerkljah in v Grabštajnu pri Celovcu, toda zapihala je neprijetna sapa in zamorila načrte v kali.

Sicer so pa tabori storili svoje, po-tegnili so brazde in vrgli so seme, ki je vklilo in rodilo sad za petdesetletji. Do svetovne vojne smo več ali manj črpali iz ideologije taborov. Poznejši rod je v tem ožiru proizvajal malo, nastal je zastoj, o-stala je samo še žerjavica pod kresovi, katere so zanetili taboriti. Ljudstvo se je vzbudilo, vstalo, se pričelo zavedati svoje moči in števila. Okolice, kjer so se vršili tabori, so ostali za vedno najbolj narodno zavedni in najbolj probujeni. Nobena iz med resolucij taborov se ni izvršila. Priti je morala svetovna vojna z vsemi svojimi ogromnimi žrtvami in šele razpad Avstrije nam je prinesel v nekoliko drugačni obliki vse in še mnogo več, kot je zahtevalo ljudstvo na taborih.

Drug za drugim so legali taboriti v greb, različna pofa so jih pozneje peljala skozi življenje, toda taboriskim idealom so ostali zvesti vsi. Edini Ernest Klavžar je doživel ne samo Zedinjeno Slovenijo, am-pak celo zedinjeno Jugoslavijo. Njegovo življenje se je končalo, kot junaka v žalo-igri. Sam je padel pregnanec v tujem me-stu, toda njegova ideja je zmagala in edino njemu izmed vseh je bilo prisojeno od ne-ba, da je doživel to zmago.

O vojnih odškodninah.

(Poročilo »Slovenskega kmetijskega dru-štva, v. z. z. o. z. v Gorici.)

V seji našega načelstva, vršeči se dne 30. avgusta t. l., je član načelstva g. Fr. Obljubek predlagal sledeče:

»Naj zaprosi društvo pristojno oblast z dobro utemeljeno prošnjo, da bi se pri zemljknižnem uradu pospešilo izdajanje zemljknižnih izvlečkov, ki imajo služiti v dosegu vojnih odšodnin.«

Društveni tozadevni prošnji se je, kakor smo doznali, že ugodilo.

Razni kmetovalci iz Brd in okolice so se pritožili pri našem društvu, da je iz-dalo vojaško ženijsko ravnateljstvo v Trstu razglas, češ, da se odslej ne bo-de več likvidiralo odškodnin za škodo, ki ni nastala pri zemljiščih vsled stabilne voja-ske okupacije.

Na to pritožbo se je obrnilo naše dru-štvo do vojaškega ženijskega ravnatel-stva v Trstu, Generalnega civilnega ko-misarijata istotam, Vojnega ministrstva in Generalnega nadzorništva v Rimu. V svoji obširni prošnji je zaprosilo da bi se

lozadevne odškodnine likvidirale še nada-lje tako, kakor so se likvidirale do pozne-je izdane odredbe.

Na prošnjo predloženo dne 28. okto-bra t. l. pod opr. št. 506, odgovorilo je doslej in sicer z dopisom z dne 10. nov. t. l. pod oprav. št. 400, samo vojaško že-nijsko podravnateljstvo te-le:

»Ministrska zapoved, da se ne smejo likvidirati po teritorialnih ženijskih ura-dih vojne odškodnine za ona zemljišča, ki so bila poškodovana vsled nestalne o-kupacije, je še vedno v veljavi.

Do konca leta 1919. je likvidiral te vo-jne odškodnine urad »Commissione Revi-sione Affitti e Requisizioni« — Gorica — ul. C. Lombroso št. 9. Kasneje se je tej komisiji delokrog omejil, in imela je na-log, samo sprejemati in proučevati proš-nje, tičeče se vojnih odšodnin, ne pa, da bi odškodnine tudi likvidirala. To slednje opravilo se je poverilo finančnemu rav-nateljstvu v Trstu in niemu podrejenim uradom, kakor finančnim radzorstvom in davkarijam.

Tedaj na podlagi neke ministrske odredbe iz meseca julija leta 1919 so ime-li teritorialni ženijski uradi pravico, lik-vidirati odškodnine za poškodovana zem-ljišča in sicer za poškodbe stabilnega značaja. Takšne odškodnine je likvidira-lo naše podravnateljstvo.

Namesto tega pa je ministerstvo z novejšo odredbo odredilo, da se smejo li-kvidirati samo odškodnine za poškodbe nastale vsled redne okupacije in sicer takšne, ki se je izvršila po predpisih rekviri-ranja ali na podlagi rednih najemnih po-godb.

Ker so pa na Goriškem poškodbe zem-ljišč nastale med vojno vsled neredne rekvizicije, zato je moralo naše podrav-nateljstvo prenehati z likvidiranjem toza-devnih odšodnin.

Toraj, če so se takrat odškodnine za poškodovana zemljišča brez ozira na prejšnjo likvidirale, je bil to gotovo v prid ljudstvu, ki je prejelo odškodnine pred kasneje izdano ministrsko odredbo.

Ce razmotrivamo te poškodbe bolj podrobno, se uverimo, da so v goriški zo-ni nastale skoraj vse le nekake zmes po-škodb, kajti v tej zoni so se vojne čete pomikale naprej in se včasih tudi umika-le; tako italijanske kakor tudi avstrijske. Poleg tega pa je bilo četam prekoračenje zemljišč in obdelovanje teh na onih me-stih, ki so bila sovražniku na vidiku, pre-povedano. Goriško ozemlje pa je bilo tu-di nad leto časa zasedeno po avstrijskih četah. Pripomniti pa je še, da so bile ce-ste napravljene in barake postavljene v drugi polovici leta 1916, toraj šele potem, ko so zemljišča že poprej močno trpele vsled topovskega obstreljevanja, vsled kopanja strelskih jarkov in zakopov, se-kanja in odvajanja drevja s strani bojuju-čih se čet. Z ozirom na vse to ni toraj možno reči, je bi nastala poškodba zem-ljišč vsled vojne ali vsled prave lastne okupacije.

Končno zdi se čudno, zakaj hoče za-druga pripisati poškodbe zemljišč okupa-

ciji, češ, da so bili vinogradi in sadovnjaki radi te poškodovani, kajti res je, da so bili ti v goriški zoni uničeni že meseca avgusta 1916 (o zavzetju mesta Gorice) in sicer le vsled vojne.

Pripomniti pa se mora tudi, da pod-pisano podravnateljstvo ni v stanu ugodi-ti prošnji zadruge, ker se mora strogo dr-žati zgoraj omenjenih ministrskih naredb in odredb, namreč onih, ki prepovedujejo vsako likvidiranje vojnih odšodnin za poškodbe, ki niso nastale potom redne rekvizicije.

Dopisi.

— Iz Idrije. Pri nas je navada, da ve-liko držimo na godove. Ako je učenec ljudske šole godov, pride praznično na-pravljen v šolo. Če je katehet navzoč, prejme od njega podobico za god in ob 9. se oglasi, naj se ga pusti k maši, da se pri-poroči svojemu svetniku. Odraščeni si pa tudi isti dan kaj boljšega privoščijo, ker je ta dan za njega praznik. — Tako smo bili tudi pevci v Idriji na dan sv. Cecilije, pa-trone glasbe, godovi. Zato so imeli cerk-veni pevci jut. ob 7. peto mašo, na večer pa so združeni s pevskim in godbenim odsekom kat. delavske družbe napravili velik koncert v Didičevem hotelu. Koncert ni imel toliko namena izkazovati se, le po-kazati se je hotelo, do kake stopnje izo-bražnosti v glasbi e lahko povspne tudi priprost slovenski delavec.

Koncert je pričel točno ob 8. zvečer ali po novejšem ob 20. in je točno o pol-noči končal. Zelo težka skladba je »Križa-rji na morju«, v kateri se dramatično ka-že mir in vihar na morju. Pričenja s ti-ho molitvijo za srečno vožnjo in s pozdra-vom jutranjega solnca; kmalu nastane bu-rija in bučanje strašnega viharja, ki žuga sedaj pokončati ladjo. Po prestani nevar-nosti zagledajo križarji sv. deželo, ki jo pozdravijo v veličastnem slavo-spevu. — Peto je 65 pevcev in pevk dovršeno. — Dolga in težka skladba je dr. Schwabovo »Dobro jutro« s spremljevanjem orkestra. Dva mešana zbora, en četvoroglasni žen-ski zbor (38 pevk) s spremljevanjem godal in par bolj lahkih mešanih zborov je daja-lo spremembo v petju, a godba — sedaj godala in pihala 17 moč, en komad sama pihala, je igrala ubrano in z občutkom tež-ke komade kakor n. pr. Smetanovo »Pro-dano neveste« ali »Idilo v gozdu« itd. Sploh je bil program raznovrsten. Nekat-ri so rekli, da bi s takim sporedom in iz-vajanjem lahko nastopili v vsakem večjem slovenskem mestu.

Dvorana je bila nabito polna. Pozneje došli so si morali pomagati z galerijo, dru-gi z verando. Bilo je nekaj stotin navzo-čih, ki so z zanimanjem sledili raznim toč-kam. Med izvajanjem je bil v dvorani ve-lik mir. Prišlo je tudi več italijanskih čast-nikov, ki so za vsako točko, burno plo-skali in se med seboj pomenovali: »Glej-te, kako krasne pesmi imajo Slovenci in kako izurjeni so!«

Marsikdo bo dejal: »No, sedaj po ta-kem vspredu in po tolikem pripravljanju

„GORIŠKA STRAŽA“ je edino glasilo goriških Slovencev. Zato naročajte in širite „Goriško Stražo“!

Sedaj od tu.

(Sonetni šopek. Zvezal Albin Kuščar.)

11. Vknjižba.

Zares nemila naša je usoda, nesreče vse prihajajo k nam v svate, požar, bolezen, toča, smrt, granate, sledi nezgodi za korak nezgoda,

rešilnega ni videti še proda. Ko prišel zadnjič v nekaj sem bogate, a zdaj kot miš cerkvena revne Bate, velika v vasi je nastala škoda.

Podrla hiša se je namreč bila vaščanu, ki mu komaj pred par dnevi je z juga trdka stavbo dovršila.

Na hišo, da spoznaš še vzrok zadevi, se vknjižila je kot ta trdka vrta, nakar je hipoteka stavbo strla.

12. Požrtvoválnost.

»Ti piješ že četrti liter vina in dan na dan, to vendar ni igrača! Ti dovoljuje te izdatke plača? Kaj pravi k temu ti družina?«

»Ne misli, da brezvestna sem živina, ne glej sedaj ti v meni postopača, ki po vseh štirih le domov se vrača zvečer, ko sveti medla mesečina!

Zračunal sem: izpiti mora vsaka oseba vsak dan liter v naši vasi, ker krčmo ima sleherna baraka.

Žrtvujem jaz se, so ač taki časi, za ženo, za dve hčeri, kaj se hoče, kot vesten mož in skrben hišni oče.«

13. Novi Davek.

»Kar zdaj nabito je po cestah javno, imeti mora kolek, ker financa, edino merodajna v tem instanca, prestopke bo globila vse postavno,

in globe bodo take, — pač naravno — da boš, če ne ubogaš, ti ob janca, če ne celo ob kravo, vola, vranca, financi strogi, veš, so globe glavno.«

Tako oblast je davčna govorila, in Joško si zapomni, len ne bodi, takoj vse točke tega naznanila.

Od takrat vedno kolke s sabo vzame, in če »nabit« po javnih cestah hodi, pripopa kolek si na levo rame.

14. Časnikarska rasa.

»Gimnazijo dobimo!« Vsi so listi v uvodniku prinesli to novico. »Popravili gospodje so krivico, ki prizadjali so jo nam fašisti,

moč zlomljena sovraštvu je, zavisti, končan večletni boj je za pravico, kulturn zavod pride spet v Gorico, kaj hočete še več, vi, pesimisti!«

To bila vest je, ki razveselila je kmete vse, meščane vse povsodi, vsem vroča želja se je izpolnila

in vsi so hvalili te vrle stavce. A stavci ti, ker pirhi niso v modi, naifarbali so mesto pirhov bravce.

15. Zemljepis Goriške.

»Navkreber puhla vlak je, ceste bele so vile se na levo skoz prostrano dolino, trte gole tam pod mano v jesenskem poznem solncu so se grele.

Sprevodnik zdaj zavpil je: »San Daniele!« in predno odmašil sem si Cinzano, sprevodnik je poklical: »Dutogliano!«, tri predno sem izpil kozarčke cele,

že spet sprevodnik vpil je: »Monrupino!«, no, koj potem sem došel v Opicino.« ... »Najbrž te gnala dol je trgovina,

ti kraji, menim, so okrog Turina!« ... »Kot geograf pač nisi ti na glasu, če ne poznaš še teh postaj na Krasu!« ...

»Zadušnica« je za naš narod čisto nov motiv, zajet iz verskega življenja srbskega priprostega naroda. Zadušnico praznujejo Srbi dvakrat: »ena pada v zimo, druga v poletje«. Najlepše bi mogli vz-porediti srbsko pravoslavno zadušnico z našim »Spominom vernih duš«. Ta črtica nam slika obred poletne zadušnice na gro-bovih.

»Stanoja« je lepa povestica zaka-pane ljubezni, pokvarjenega življenja in večne tuge. Stanoja je ljubil pripovedoval-čevo strino; — nekako od tedaj, ko se je moj stric oženil s strino, se je — Stanoja — zapil«. Njegova nesrečna ljubezen je luč, ki nam razjasnuje vse navidezne ne-doslednosti njegovega značaja.

»Jablana« je Lujev bik, s katerim se razgovarja Lujó nežno kakor z detetom v podetinjnem jeziku; ljubi ga in imenuje brata. Iz same ljubezni in iz samega pono-sa hoče Lujó, da se Jablan boče s cesar-skim bikom Rudonjem. — Jablan, bik sr-bskega seljana — je pobedel in premagal cesarskega bika! To je basen, polna glo-bkega pomena; ni več samo basen, am-pak resnica.

Založništvo naj bi ponudilo našemu ljud-stvu še mnogo tako lepega, tako izbrane-ga, kakor je ta knjižica; naj bi s svojimi publikacijami gojilo boljše poznavanje in umevanje naših južnih bratov, njihove du-ševnosti, njihovega življenja, njihovega slovstva. Z izdajanjem sličnih publikacij nam vsaj za izdajo nadomesti Mohorjevo Družbo in vrši med nami zelo važno in koristno prosvetno-narodno delo.

NAROČNIKI „Goriške Straže“, obnovite in plačajte čim prej naročnino za prihodnje leto! Pridobite listu novih naročnikov! „Goriška Straža“ za leto 1921 stane: Celoletno 12 Lir, mesečno eno Liro, posamezna št. 20 stotink in za inozemstvo celoletno 16 Lir. List zamoremo pošiljati le onim, ki plačajo NAPREJ. Zato prosimo po- žurite se, da bo čim prej red!

za koncert se bodo sodelujoči oddahnili. A ne tako! Zjutraj v torek so šli od koncerta k počitku, a še isti večer je imela dekliška Mar. družba svojo tedensko pevsko vajo in godba je tudi isti večer že pričela z novimi komadi, v sredo se je pa v dveh oddelkih razlagala teorija glasbe. Za počitek bo dosti časa v grobu, dokler pa živimo, je treba delati.

— **Zopet ogenj v Idriji.** Zadnja »Straža« je poročala o dvojnem požaru v Idriji. 29. novembra okoli 1/2 19. pa je bil zopet ogenj. Topot je gorel italijanski avtomobil. Zakrivil je menda uslužbenec, ki je čistil voz ob karbidovki, vsled česar je zagorel bencin. Največja neprevidnost je, da imamo kar po cestah in sredi med lesenimi hišami pod milim nebom hranjene avtomobile. Županstvu sta pač na razpolago dva stražnika ravno v ta namen, da preprečate take policijske prestopke.

— **Spomini na Tolmin.** Bilo nas je nad šestdeset učiteljev in učiteljic, ki smo polagali izpit usposobljenosti. Stali smo pred znano komisijo, o kateri bi bilo dobro kaj povedati. Iz Tolmina smo odnesli le slabe spomine. Skoz 14 dni največja burja in mrz, nikjer poštenega prenočišča, hrana slaba in draga, nikjer prijaznih ali domačih obrazov, malo prijaznosti in malo narodne zavesti. Vše komisija kaže nam nasprotne obraze, a cel Tolmin se ti zdi prav tuja vas. Skoro nobenega slovenskega napisu, povsod tuja govorica, tuja lica. Vojaštva veliko, delavcev dosti, uradnikov preveč. Slovencev nič. Dan 11. novembra mi ostane za vedno v spominu. Vse polno zastav, na trgu vojaška parada, navzoče vse uradništvo in šolska mladina. Vojakom pripenja odklovanja po Ljubljani znana dama Grom-Vrtovec, občinski komisar da blagosloviti veliko in malo zastavo, v katero gredo v sprevodu v cerkev, kjer ima vojaški kaplan peto mašo in zahvalo, domači pevci pojejo, po maši udanostni telegram kralju, popoldne godba, na ulici vse polno tujcev in nekaj domačinov, zvečer razsvetljava tudi pri nekaterih domačinih, potem ples, navzoča vsa nezavedna inteligenca, po noči vse hiše oprane z izživajočimi napisi. — Ni čuda, da smo vsi želeli iz okužene atmosfere!

Zamislil sem se! Pred oči mi stopa velikost narodne nesreče s vsemi posledicami! Jokati in žalovati bi nam bilo do sodnega dne, a pred seboj vidim Iškarijote, Efiljate, janičarje in poturice.

Z gnjevom vzdihnem: Prokleto kramarija, prokleto koristolovstvo — prokleto koritarstvo!

Bridka žalost me prešine, ko se spomnim domovine, vsemu svetu nepoznane in v Tolminu vže nespoštovane!

— **Iz Kobarijske okolice.** Pret. teden se je vračal Drežničar Ton z aprovizacijskim denarjem iz Tolmina domov. Noč ga je ujela v Kobaridu. Radi domačih hotel je priti le domov. Na kobarijskem mostu sta ga napadla vojaka, oropala in vrgla v Sočo. K sreči se je ujel za nek grm in ves potolčen zdihoval, dokler ga niso čuli mimogredoči. Prenesli so ga zaenkrat v Kobarid, kjer je prišel počasi k sebi. Vojaka so spoznali in odpeljali.

Dne 2. t. m. zvečer so napadli — na cesti proti Staremu selu — obč. zdravniška (Laha). Pustili so ga pri življenju — pravijo pod tajnimi pogoji.

Onstran Soče na Volarijih pogrešajo že dalj časa mladeniča 22 let starega.

— **Z Žage.** Pritrjujem dopisniku v 46. številki »Straže« glede beračenja na Žagi. Ta kuga se je res razširila tako, da presega vse meje. Sram je človeka, če vidi, da beračijo taki ljudje, ki tega nimajo treba. Ampak napravljajo iz beračenja nekako kupčijo. Dasi žagarski berači še ne štejejo na tisoče, kakor se da sklepati iz dopisa, vendar jih je lepo število. Ako pojde

to naprej, bomo kmalu imeli organizirano beraško družbo po kitajskem vzorcu. Tukaj na Žagi bi bilo v resnici le par družin zelo revnih. Res je, da je vojna vihra uničila vse, pa vendar si z beračenjem ne opomoremo. Zatorej le z metlo po beračih-kupčevalcih. Treba je pomesti z njimi po celi kobariški kotlini, da bo enkrat konec te kuge, ki nam dela sramoto. — Žagar.

— **Iz Sežane. Požar.** V malem času so pogoreli v Sežani-Dane trije posestniki. Dva sta bila zavarovana za male svote, a tretji, t. j. Ana Renčelj štev. 183 ni bila zavarovana. Pogorela ji je vsa krma in hlev. Usmiljena srca, priskočite ponesrečenki na pomoč. Vrli sežanski ognjegasci so omejili ogenj, ker bi bila drugače vsled butje in pomanjkanja vode pogorela vsa bližnja poslopja. Ognjegasci v Sežani so imeli pred izbruhom vojne popolno gasilno orodje, a v času vojne, posebno pa za časa okupacije so jim vojaške oblasti oz. vo-jaki pobrali več nujno potrebnega orodja in oprejovali nad 600 m dolge cevi. Ognjegasci vrše vzlic vsem pomanjkljivostim v slučaju sile svojo dolžnost, kar naj boče tudi drugim občinam za vzgled. Da bi ne bilo požarne brambe v Sežani, bi bile še večje požarne škode. Slava takim društvom!

Politični pregled.

Jugoslavija. Niso več redki slučaji, da se treznomisleči politični krogi oglašajo za čim ožje in čimprejše zblížanje Bolgarske z Jugoslavijo. Sprava med obema sodnima narodoma mora vsakega poštenega Jugoslavena le veseliti. Danes beležimo glas »Jugoslovenskega Naroda«, ki izhaja v Belgradu. V članke »Bolgarska in mi« piše navedeni list med drugim: »Sklenili smo zvezo s Čehoslovaško, toda ta ni naša neposredna sosedna, ki bi nas v slučaju nevarnosti lahko podpirala. Ali naj se tolažimo s svečanostnimi proklamacijami velikih zaveznikov o večnem miru, ki bo zavladal na svetu? Smešna stvar. Zveza narodov in druge takšne stvari, vse to je slepilo. V našem interesu je, da si najdemo direktnega zaveznika in prijatelja, ki bi nam iskreno prožil roko.... Ogibajmo se prepirov, sporov in šovinizma, ki nas davi.... Postanimo resen faktor, s katerim se ne bodo več mogli igrati gospodje z zapada in nas ne bodo več mogli spravljati v položaj, sličen onemu, ki se nam je dogodil zadnje dni.«

Princ regent je podpisal odlok o amnestiji dalmatincev italijanske narodnosti.

Jugoslovenska ustavotvorna skupščina se sestane 12. decembra. Otvori jo najbrž kot starostni predsednik Nikola Pašić. Po odobritvi izvolitev se zbornica konstituirala. Pričuje se, da se bodo tudi komunisti in Radičevci podvrgli parlamentarnim načelom. Kakor se govori, je ministrski svet razpravljaj o načrtu, po katerem bi se razdelila država v pokrajine, ki naj obsegajo najmanj 200.000 in največ 600.000 prebivalcev. Mesta Belgrad, Zagreb in Ljubljana se proglase za prestolna in svobodna mesta z obsežno samoupravo.

Reška država. Znano je našim čitateljem, da je D'Annunzio takoj, ko je izvedel za vsebino rapalske pogodbe, zasedel po svojih legijonarjih otoka Krk in Rab, ki sta bila v pogodbi prisojena Jugoslaviji. Otoka sta bila do tedaj zasedena po redni italijanski vojski. D'Annunzio opravičuje svoj korak z izgovorom, da so ga poklicali zastopniki občin obeh otokov na pomoč. (Verjetno, saj je tudi logaški sindaco protestiral proti odstopitvi logaškega okraja). To se je zgodilo v posnehe rapalski pogodbi in obema državama, ki sta jo sklenile. Uradna Italija je nato odredila blokado Reke in obeh otokov. Seveda ni ta blokada nič bolj resna, kakor je bila prejšnja. Sočasno je vojno ministrstvo naložilo gen. Cavigli kot zapovedniku čet v

Juljski Benečiji, da se pripravi — na vojno z reško državo in ukrene vse potrebne korake. Opozorilo ga pa je, naj se izogiblje prelivanju bratske krvi. Caviglia je obrazložil v posebni brzojavki D'Annunziju položaj, kar pa ni imelo nikakega uspeha. D'Annunzijevi legijonarji so ostali še dalje na obeh zasedenih otokih.

O položaju se je razpravljalo tudi v Rimu. Posamezne stranke so bile mnenja, da je treba pregovoriti D'Annunzija, da spoštuje rapalsko pogodbo. V to svrhu so odposlale na Reko svoje zastopnike. Takoj ob njihovem prihodu na Reko pa jih je že čakalo malo razočaranje. D'Annunzio poslancev ni hotel sprejeti rekoč, da mu ni nihče javil prihoda. Sprejel jih je zastopnik zunanjih zadev, capitano Zoli v »beli dvorani«. Z njim so se zabavali odposlanci kake štiri ure.

Mejtem je imel »rektor narodne obrabe« Host-Venturi šhod v gledališču. Iz gledališča je pripeljal udeležence pred vladno palačo. Množica je začela vsklikati D'Annunziju, ki se seveda ni mogel dolgo odtegovati narodu. Slučajno vodi pot na balkon vladne palače ravno skozi »belo dvorano«, kjer so se še vedno razgovarjali odposlanci z zunanjim ministrom. Tako se je zgodilo, da je D'Annunzio pozdravil odposlance parlamentarnih strank. Razgovor se je razvil tako pristrčno, da so se poslanci vrnili v Italijo zatrjujoč D'Annunziju, da bodo v parlamentu postavili ves svoj upliv in mu pomagali v njegovih pravičnih zahtevah.

Kaj zahteva D'Annunzio? Današnji listi poročajo iz Rima, da je postavil zastopnik reške države italijanski vladi uradno sledeče predloge: 1. Italija naj pripezna italijansko kvarnersko državo. 2. Redne čete in reški legijonarji naj žive mirno drug poleg drugega na otokih Krk in Rab do izvedbe rapalske pogodbe.

Je pa z Reke še drugih zanimivosti: mesto Zadar se hoče priklopiti reški državi. Po eni strani zahteva Reka aneksijo po Italiji, z druge strani pa zahteva italijanski Zader priklopitev samostojni reški državi.

Torpedovka »Bronzettia«, ki je bila v sestavu eskadre, blokirajoče Reko in oba

po legijonarjih zasedena otoka, je zapustila svoje mesto in prešla na Reko k D'Annunziju.

D'Annunzio hoče po švicarskih poročilih odrešiti tudi prebivalstvo švicarskega ticinskega kantona. Poslal mu je proglas, v katerem govori o namenu, združiti navedeni del Švice z Italijo. Posebni odposlanec švicarske brzojavne agencije je imel priliko govoriti o tej stvari s predsednikom Motto. Ta je sporočil odposlancu, da smatra Švica vsak uraden korak proti D'Annunziju za odveč. Ticinska mladina sama, na katero je bil naslovljen proglas, je s posebnimi protestnimi sprevodi zavrnila D'Annunzijevo vabilo.

V zvezi z rapalsko pogodbo je tudi sledeči dogodek v Zadru: Italija je začela odpuščati vojake dalmatinske posadke. Bili so se ravno vkrcali na parnik, da odpotujejo na svoje domove. Tu pa so zadarski Italijani organizirali ženske, da so šle v pristanišče demonstrirati in prosit odhajajoče vojake, naj jih ne zapustijo in naj ostanejo še nadalje v Dalmaciji. Prošnje pa odhajajočih niso mogle ganiti; nasprotno: vojaki so ženske nagnali s puškinimi kopiti.

Med boljševisko Rusijo in Japonsko so postali odnošaji napeti. Vesti, ki prihajajo iz Daljnega Istoka, govorijo o vojni nevarnosti med obema državama. Japonska baje že mobilizira in zbira svoje čete na otoku Formoza. Vzrok napetosti je — boljševiska nevarnost.

Zavezniki so poslali Grški noto, v kateri obveščajo grško vlado, da odtegnejo deželi v slučaju vspostavitve kralja Konstantina vsako pomoč. To noto je izročil v Atenah angleški poslanik, Venizelosovi listi pa javljajo, da storita isto tudi francoski in italijanski poslanik.

Ljudstvo glasovanje glede zasedbe prestola se je že izvršilo. Venizelisti so sicer izjavili, da se glasovanja ne udeležijo, po oddaih glasovih pa se da baje sklepati, da so tudi nekateri Venizelosovi pristaši glasovali za Konstantina. Oddani glasovi se kompaktno glasio na ime kralja Konstantina.

Končni rezultati jugoslovanskih volitev

Mislimo, da ustrezemo našim čitateljem, ako jim podamo pregledno tabelo končnih izidov velevažnih volitev v jugoslovensko ustavodajno skupščino, ki se snide t nedeljo. — Tabela sicer ni uradna, pač pa zanesljiva. — Uradni izid bo kolebal kvečjemu za en glas med eno ali drugo stranko. (Po »Edinosti«).

POKRAJINA	Demokrati	Radikalci	Radčevci	Radčevci disidenti (Hrvo)	Komunisti	Socialni demokrati	Neodvisne knežke stranke	Muslimani	Ljudske stranke	Hrvatska zajednica	Hrv. knetska str. v Bosni	Runjevi	Republikanci	Narodni socialisti	Frankovci	Srbski liberalci (Ribarec)	Izvenstranke (Trumbić)	SKUPAJ
Srbija in Makedonija	56	52			28		16	3					2			1		158
Hrvatska in Slavonija	19	7	46	4	7	1	1		3	4					1			93
Bosna in Hercegovina	3	12			3		11	25	3		6							63
Banat in Bačka	10	22			2	3	3					4						44
Slovenija	3				6	6	8		15					2				40
Dalmacija	1	1			1		3		3	1							1	11
Črna gora	4	1			4								1					10
Skupaj	96	95	46	4	51	10	42	28	24	5	6	4	3	2	1	1	1	419
			50															

Domače vesti.

+ **Opozarjamo na odgovor A. B. v Opatjem selu (Vprašanja in odgovori).**

+ **Slovenske šole.** Mestni šolski svet je razposlal nebroj vabil slovenskim starišem, v katerih jih poziva, da se zglasijo v soboto na mestnem magistratu. Kaj ima šolski svet povedati slovenskim starišem, nam ni znano, najbrže pa bo skušal pritiskati na nje, da pošljejo svoje otroke v italijanske razrede. Po dosedaj veljavnih zakonih nima mestni šolski svet pravice siliti otroke v italijanske razrede. Vlada nam je dovolila popolno ljudsko šolo s slovenskim učnim jezikom. Ker je prigašenih dovoljno število otrok, je mestni svet dolžan, otvoriti vse potrebne razrede s slovenskim učnim jezikom. Stariši imajo pravico po dosedanjih zakonih poskrbeti tudi za privaten pouk svojim otrokom.

+ **Vabilo.** Člani društva »Šolski Dom« v Gorici se vabijo k občenemu zboru, ki bo v četrtek 16. decembra ob 10. uri v posvetovalnici »Centralne posojilnice«, Corso Verdi 32, z naslednjim dnevnim redom: 1. odborevo poročilo o društvenem delovanju od 24. maja 1915 do 31. maja 1920; — 2. društveni računi za to dobo; — 3. volitev društvenega odbora, razsodnikov in pregledovalcev računov; — 4. morebitni nasveti. — V Gorici, 2. decembra 1920. — Dr. Anton Gregorčič, predsednik.

+ **Dr. Otokar Rybár,** znani naš narodni borec, je vpisan v ljubljanski imenik odvetnikov s sedežem v Ljubljani.

+ **Izseljeniški vlak** ima oditi še ta mesec. Oni javni nameščenci, ki se ga nameravajo poslužiti za prevoz svojega pohištva, naj si priskrbijo nemudoma uradno izjavo o dosedanjem tuk. nameščenju pri svojem predstojniku. To izjavo je čimprej izročiti g. Antonu Podberščeku, ulica Torre bianca 39, kjer se udobijo tudi vsa nadaljna pojasnila.

+ **Brzojavni promet z Jugoslavijo in Bolgarijo.** Poštno in brzojavno ministrstvo v Rimu objavlja: Vsled vspostavitve izravnega brzojavnega obvečvanja z Jugoslavijo se bodo od 1. decembra dalje pošiljale brzojavke za Bolgarsko preko Jugoslavije. Isto velja tudi za brzojavke na Rumunsko. Tarifa za brzojavke v Bolgarijo se zniža na 22 st., za v Romunijo pa na 25 st.

+ **Nova zdravnica v Trstu.** Civ. komisariat za tržaško mesto in okolico je priznal gčn. dr. Nadi Slavikovi, bivajoči v Koloniji (Monte Fiascone št. 126) pravico do svobodnega izvrševanja zdravniške prakse v Trstu.

+ **Promocija.** Na bolonjskem vseučilišču je bil 30. pr. m. promoviran g. Vladimir Arko iz Postojne za doktorja živino-zdravništva.

+ **Odpravljena cenzura** za pisma v Jugoslavijo? Ne! Pač pa za pisma na Madžarsko. Cenzura za pisma v Jugoslavijo — edina še, ki obstoja — ostane še nadalje v veljavi.

+ **Tržaški »Angleži«**. Po Trstu ponujajo po hišah razni pohajči, izdajajo se za »Angleže«, blago za obleke. To svojo kupčijo izrabljajo pa največ zato, da kaj ukradejo, če morejo. Ker se potrudijo ti ljudje večkrat tudi med naše ljudstvo na deželi, priporočamo previdnost.

+ **Dr. Alfons Serjani** je zapustil večeraj po petih tednih zdravljenja bolnišnico usmiljenih bratov v Gorici. Podal se je za par tednov še k morju, da se popolnoma okrepi. Za božične praznike bo menda že zopet na razpolago svojim klientom v Tolminu.

+ **Nesreča**. Dne 6. t. m. so pripeljali iz Ročinja v Gorico 21-letnega sina g. Lešana. Peljal se je s kolesom iz Ročinja proti Kanalu. Na poti mu je privozil nasproti neki kamion. Hoteč se mu izogniti stopil je mladenič s kolesa na kraj ceste. Avtomobil pa je zavozil naravnost proti njemu in ga pritisnil ob zid, vsled česar je zadobil težke notranje poškodbe. Mladeniča so pripeljali v goriško bolnico. Komaj pa je prestopil njen prag, postalo mu je slabo in se je zgrudil mrtev na tla.

+ **Grozna nesreča** se je zgodila dne 26. nov. okrog poldne pod vasjo Užiče v Vitovski občini. 17letni Leopold Glešič je našel v zidovju ročno granato ter jo je hotel izpukniti iz zidu. Prije lpa je po nerodnosti za vrvice ter jo tako izpuknil. Okoli stoječim je še zaklical: »Bežite, ustrelilo bo!« Kar se razpoči granata s strašnim pokom in ubogi Leopold je že ležal mrtev v svoji krvi. Ranjen je bil od drobec po obrazu in po vsem životu; najhujšo rano pa je dobil na vratu, ki je vzročila takojšnjo smrt. Njegov 19 letni brat Filip, ki je bil kakih 20 korakov oddaljen, je bil močno ranjen v noge in spodnji život, 14-letni Venceslav Remec pa je dobil veliko rano v desno nogo. Lahko ranjena sta bila 14-letni Janez Remec in 16-letni Anton Remec. Pretresujoč krik ranjencev je priključal takoj domačine na kraj nesreče. Uboge ponesrečence so prenesli v dolino, od koder so jih na vozel odpeljali v Goriško bolnišnico. Oba težko ranjena sta bila operirana ter so 14-letnemu Venceslavu Remecu odrezali desno nogo. Drugi dan je prišla sodna komisija na kraj nesreče, nakar so ubitega Leopolda Glešiča pokopali na pokopališču pri sv. Luciji. — Kdaj bo vendar enakih nesreč konec?!

+ **Pomirjenje narodov**. Kakor poroča »Edinost«, je priredila v ponedeljek zvečer ožja zavedna družba Miklavžev večer v dvorani Tartini v Trstu. To ni bila kako slovensko društvo ali organizacija, ampak le nekoliko družin, ki so povabile svoje znance in prijatelje. To je bila nedolžna zabava v čajem družinskem krogu, ki pač ni mogla tudi najsrdečjemu italijanskemu nacionalistu dati najmanjšega povoda za vznemirjenje. Večina udeležnikov je pripadala češki koloniji v Trstu. Okoli polnoči je vdrlo v dvorano nekoliko mladeničev, ki so vsklikali Italiji. D'Annunziju in najrobateje žalili Slovane sploh in Jugoslovane še posebej. Ker so tudi grozili in bili dobro — opremljeni, je nastala seveda zmešnjava in par gospa je padlo v nezavest. Zabava se je takoj prekinila. Radi dogodka so na češki strani zelo ogorčeni. Trst kot pomorsko mesto si bo na ta način tudi pri Čehih pridobil obilo simpatij.

+ **Trg sv. Andreja** je privabil v Gorico mnogo deželanov iz Gor, iz Vipavske doline, Krasa in Brd, tako da si slišal ta dan v mestu samo slovenski jezik. Meščan in deželan nista znala drugega. Živahnost na ulicah je omejevalo deževno vreme in popoldne so se ljudje razgubili deloma proti domu deloma v zavetja gostiln. Zvečer je imelo mesto že navadno vsakdanje lice. In — pravijo, da v vinu je resnica — po Korzu se je prizibala gruča pl-janih ljudi, prepevačih znano laško popevko: Maramco, ki pošilja Slovence iz Gorice v Solkan... Seveda, vse ob svojem času; dopoldne »pejte ga noter«, popoldne — marš v Solkan!

+ **Društvo goriških trgovcev** nas je bilo naprosilo za objavo v zadnji »Goriški Straži«, da bodo trgovine od nedeljah dne 5., 12. in 19. decembra odprte. Kakor čujemo, se je ta sklep preklical in ostanejo trgovine kakor navadno druge nedelje tudi ob navedenih dneh zaprte.

+ **Koledar za leto 1921**. Tekom enega tedna končamo z razpošiljanjem Koledarja in Zabavne knjižice. Morebitne pomote naj se nam takoj naznajo. Opozarjamo, da je na razpolago še nekaj Koledarjev.

+ **Narodna Tiskarna v Gorici**. + **Prepoved sekanja smrečic**. Civilni komisariat za goriški politični okraj je razposlal županstvom odlok, s katerim se prepoveduje sekanje smrečic za božična drevesca. Kdor hoče prinesiti smrečice v Gorico ali Trst na trg, mora imeti za to posebno dovoljenje civilnega komisariata (gozdni oddelek), ker sicer se drevesca zaplenijo.

+ **Okrajni in krajni šolski sveti na Goriškem in Gradiščanskem in v Istri razpu-**

šeni. Generalni civ. komisariat objavlja sledeči odlok:

Člen 1. Okrajni in krajni šolski sveti, ustanovljeni pod prejšnjo vladavino na Goriškem-Gradiščanskem in v Istri, kateri sedaj še delujejo, se proglasijo z dnem tega odloka za razpuščena.

Člen 2. Okrajni civilni komisariji poskrbe do 15. dec. 1920 za vzpostavitev krajskih šolskih svetov v smislu odstavka 1. deželnih šolskih zakonov (dež. šolski zakoni za Goriško-Gradiščansko z dne 8. 2. 1869) št. 9; 12. 1. 1870, št. 8; 19. 9. 1875, št. 19; dež. š. s. za Istro z dne 8. 2. 1869, št. 10; 21. 7. 1875, št. 18). V občinah, jer ne delujejo občinska zastopstva, bodo imenovali zastopniki občine v krajnem šolskem svetu od načelnika občine sporazumno s sklepalnimi ali posvetovalnimi odbori, pri čemur ostanejo v veljavi odnosne določbe o izvolitvah.

Člen 3. V istem roku do 15. dec. 1920 poskrbe okrajni civilni komisariji tudi za obnovitev okrajnih šolskih svetov, in goriško in rovinjsko županstvo za ono mestnih šolskih svetov v kolikor odločajo deželni zakoni. Imenovanja, katera so pridržana deželnim odborom, se odstopajo deželnim komisarijem za avtonomne posle, pri čemur ostanejo v veljavi odnosne določbe za izvolitvah.

Člen 4. V postojnskem, logaškem in trbiškem okraju se odstopa delokrog okrajnih šolskih svetov do nove odredbe odnosnim okrajnim civilnim komisarijem, in delokrog krajskih šolskih svetov odnosnim županstvom, pri čemur jih bodo podpirali sklepalni in posvetovalni odbori.

Člen 5. Krajni in okrajni šolski sveti, kateri se imajo izvoliti na podlagi pričujočega odloka, se morajo sklicati v svrhu konstituiranja do 31. dec. 1920. in pričnejo takoj delovati, pri čemur prevzamejo vso oblast, ki jim jo dajajo deželni šolski zakoni, v kolikor niso imenovani zakoni izpremenjeni s kasnejšimi odredbami, ki so sedaj v veljavi. — Trst, 16. nov. 1920. — Gen. civ. kom. Mosconi.

+ **Izgubil se je** na dan trga sv. Andreja na živinskem trgu prešič, črne in bele barve, 40 do 50 cm visok, tehta okoli 50 kg. Pošten najditelj je naprošen, ga ga od- Antonu Lahu v Dutovljah št. 111 na Krasu.

+ **Izgubila se je** v Gorici na trg sv. Andreja od Travnika do sadnega trga črnarnica z nad 600 lirami in nekaterimi važnimi listinami. Pošten najditelj je naprošen, da izroči ali naznani v uredništvu »Goriške Straže«, kjer dobi dobro nagrado.

+ **V članku »Rimska zbornica o naših pravicah«** v zadnji »Goriški Straži« se je vrnila koncem prvega odstavka pomota. Glasiti bi se moralo, da so se socijalisti vzdržali glasovanja.

Razno.

* **Leto, 1924 bo nerodovito leto**. Tako napoveduje neki angleški profesor. Ta profesor, ki se piše Veberidge, pravi, da se vračajo nerodovita leta o 15 ali 16 letih. Vzroke zato išče v vremenskih razmerah.

* **Ponarejanje bankovcev v Berlinu**. Berlinska policija je prišla 18 oseb, ki so se bavili s ponarejanjem bankovcev raznih držav. Posebno dobro so bile ponarejene angleške novčance. Bilo jih je vrednosti okoli 8 milijonov šterlin. Seveda, ponarejanje »zdrave valute« nese več, kakor ponarejanje kakih kronskih bankovcev.

* **»Črnagorska vlada«** je potom svojega dopisnega urada poslala v svet neko spomenico, v kateri omenja, da se nahaja še vedno v Neuilly sur Seine na Francoskem, kjer so vsi člani vlade. V Italiji je več tisoč emigrantov in črnogorskih vojakov, za katere mora skrbeti. V Rimu ima le sekcijo dopisnega urada v svrhu hitrejšega prejemanja poročil iz Črnogore. Nikita je hotel s to spomenico najbrž še enkrat spomniti svet, da je bila nekdanja Črnagora njegova kraljevina.

* **Težak plen**. Iz Ljubljane se poroča, da je pred nekaj dnevi vstopila v dunajski ekspresni vlak, namenjen proti Trstu, neka dama, ki se je vedla zelo nerodno. Carinskim organom se je zdelo to sumljivo, pa so povabili damo v carinski urad, kjer so jo z vso obzirnostjo preiskali in našli pri njej 14 kg srebrnih goldinarjev, ki so bili namenjeni zlatarjem v Trstu.

Književnost.

— **k Vabilo na naročbo**. Kulturna bodočnost vsakega naroda je odvisna povsem od dušev. razvoja njegove mladine. Narod, ki je pozabil na svojo mladino, je obsodil samega sebe v neizogibno smrt. Najjačji vir izobrazbe otroške duševnosti je mladinska književnost. Naša mladinska književnost se je v zadnjih letih precej razmahnila, kar je pač glavna zasluga mladinskih listov, ki so nam vzgojili precejšnje število mladinskih pisateljev. Na Slovenskem smo imeli doslej tri mladinske

liste, ki so vsak po svoji moči delovali v blagor slovenskega otroka. Od teh virov duševnega zdravja je naša primorska deca odrezana že polni dve leti. Potrebno je da nadomestimo izgubo na enem izmed najvažnejših polj narodove kulture. To nalogo je prevzela, ker je najbolj poklicana v to, »Zveza slovenskih učiteljskih društev v Trstu«, ki začne izdajati z januarjem prihodnjega leta mladinski list »Novi rod«. Izhajal bo mesečno v formatu 17x27. Uredništvo si je zagotovilo sodelništvo najboljših mladinskih pisateljev, tako da bo »Novi rod« tudi vsebinsko odgovarjal vsem potrebam naših dni. Naročnica je bila vkljub visokim stroškom določena tako nizko, da si ga lahko omisli vsaka slovenska hiša. Stal bo celoletno 12 L, polletno 6 L, četletno 3 L a posamezne številke po 1 L. Apeliramo na vse slovenske stariše in jih vabimo v krog naročnikov novega mladinskega lista. Z malenkostno vsoto priskrbijo lahko svojemu otroku najboljše čtivo in obenem zagotovijo obstoj temu važnemu glasniku vsega dobrega in lepega. Naročila sprejema uredništvo v Trstu, ul. Ruggero Manna, 20, I. — Zveza slovenskih učiteljskih društev v Trstu.

+ **Koncert v Škedinju**. V soboto 11. decembra t. l. priredi pianist g. Srečko Kumar koncert v dvorani »Gospodarskega društva« v Škedinju. Na tej glasbeni prireditvi, kjer se bodo izvajala dela A. Lajovica, C. Deva, Iv. Grbca, L. v. Beethovna, Fr. Chopina, V. Novaka itd., sodelujeta g. Avrelija Sancin in violonist g. Karel Sancin, član Zikovega kvarteta v Ljubljani. Koncert se bo ponovil v Postojni, Idriji, Tolminu in tudi v Gorici.

— **k Češka revija o naši književnosti**. V Olomucu izhaja revija »Archa«, mesečnik za literaturo, umetnost in kulturo pod spretnim uredništvom župnika K. Dostál-Lutinova. V oktoberski številki objavlja revija kratek pregled o najnovejšem slovenskem slovstvu in njegovih zastopnikih. Na koncu omenja tudi zasedeno ozemlje in navaja »Pesmarico«, ki je izšla v Narodni Tiskarni in Širokovo zbirko »Jutro«. Uredništvo obljublja, da se bo tudi v bodoče pečalo s pojavi na slovenskem književnem trgu. — Poznavalcem češkega jezika priporočamo revijo. Letno stane 30 č. K in se naroča pri administraciji »Archy« v Olomucu na Wilsonov. njm. č. 17.

Vprašanja in odgovori.

— **A. B.** — Opatjeselo. Rok za vlaganje prošnji za vojne odškodnine uradno sicer ni podaljšan, toda gen. civ. komisariat v Trstu je sporočil potom okrožnice prizadetim uradom, da bo ta rok podaljšan najmanj do 31. oktobra 1921.

— **Naslov**: armadno poveljništvo v Trstu (Commando d'armata, Trieste).

— **J. K.** — Slivno. Po naših poizvedbah Vam ne pritiče podpora, ker ni še nobenega tozadevnega zakona.

— **J. E.** — Pazin. Obrnite se na tuk. sodnijo, odd. II. z vprašanjem, ali je Vaša škoda že ugotovljena.

Listnica uredništva. K. P. — K. Prvega dopisa nam ne kaže priobčiti iz lahko umljivih razlogov. »Čudno jo zavozite — včasih«, pišete. Že mogoče: nikdo ni nezmotljiv; ne vemo pa, kaj ste hoteli reči z nadaljnim stavkom: »Zdaj pa: aut-aut. Konec leta se bliža«. Ker se ne zavedamo kake krivice, imamo mirno vest in gledamo z zaupanjem v bodočnost. Kar se pa »Koledarja« tiče, dobite naročeno število

izvodov pri g. kaplanu Sekula, ker se odpošljejo zaboji za bovsko in kobariško dekanijo imenovanemu gospodu. — **Soški Dolinar**. Za današnji list žal prepozno došlo. Porabimo prihodnjič.

TEDENSKI KOLEDAR.

12. Nedelja, Sinezij Epimah,
13. Ponedeljek, Lucija, Otilija,
14. Torek, Spiridijon, Nikazij,
15. Sreda, Kvatre, Jernej, Kristina,
16. Četrtek, Evzebij, Adela,
17. Petek, Kvatre, Lazar, Berta,
18. Sobota, Kvatre, Gracijan.

Oklic dražbe.

Obvešča se širša javnost, da se bo dne 16. decembra 1920 od 10—11 ure dopoldne vršila v občinskem uradu na Kneži javna dražba glede zakupa občinskega lova na Kneži, za dobo 8 let. Izvzeta so zemljišča riserviranega lova.

Vzključna cena je določena na L. 405 (štiristopet). Zakup lova bo prisojen najboljšemu ponuditelju izvzemši osebe, ki ne morejo doseči pravice do nositve orožnega lista.

Predno ponudbo, mora vsak vdeleženec položiti 20% varščine na vzključno ceno.

Pogoji zakupa so razvidni kakor v tukajšnjem tako tudi v občinskem uradu na Kneži.

Civilni komisar:

Pdp. **Giordano**.

Knjigarna Kat. Tisk. društva

:: GORICA ::
MONTOVA HIŠA

Bogata zaloga papirja in vseh pisarniških potrebščin. **Slovenske** leposlovne, mašne in šolske knjige vedno v veliki izbi. Velika izber nabožnih in drugih slik v okvirjih in brez okvirjev. Pomnoževalne aparate »Hektograf«. Proorne papirje za načrte in papir (Lichtpaus) za na solncu prekopirati, načrte za stavbene mojstre, tuši iz tovarne Günther Wagner, svinčniki Koh-i-nor in drugi iz tovarne Hardtmuth, vse v bogati izbi, cene brez konkurence. — Prodaja na drobno in na debelo. — Sprejema se naročila **pečatov**.

Trgovina v ulici Carducci 2.

Sprejemem učenca v trgovino z mešanim blagom, iz poštene hiše ter s primerno šolsko izobrazbo. — **PAVEL KUNSTEK**, Šturje pri Ajdovščini.

Kuhar, 36 let star, išče službe, najraje v kakem samostanu ali župnišču. Nastop lahko takoj. Naslov pove uprava »Goriške Straže«.

Hlapec h kravam

(Schweizar), več živinorej, z dobrimi spretnostmi, srednje starosti, išče primerne službe. Naslov pove uprava »Goriške Straže«.

ZAHVALA.

Vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znanec, ki so se udeležili pogreba naše nepozabne matere, oziroma sestre, svakinje in tete

ALOJZIJE REJA

gostilničarke

izrekam tem potom svojo najpriskrnejšo zahvalo.

Še posebej se zahvaljujemo konsorciju gostilničarjev, za objavo smrti blage pokojnice.

GORICA, 8. decembra 1920.

Žalujoči ostali.

Podružnica Ljubl. Kred. Banke v GORICI,

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

Obrestuje vloge na knjižice po 3 1/2 %, na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja Nakazila v Jugoslavijo in izozemstvo po dnevnem kurzu

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE

Dr. J. Bačar in V. C. Hansen

zobotehnik

ulica 24 Maggio (prej ulica Tre Rē) šte. 9

(v bližini kapucinske cerkve)

ordinirata od 8^{1/2} do 6 ure - ob nedeljah od 9 do 1 ure.

Brezbolestno izdiranje in plombiranje zobov.

Umetni zobje po najnovejši tehniki.

Otvoritev novih zalog

O. Pascul & Comp.

Corso Verdi 24 „Trgovski Dom“ **GORICA** RASTELJ 10.

Izgotovljene obleke za moške, dečke in otroke, nepremočljivi plašči, bogata izbira oblek iz lastne delavnice izdelane z največjo natančnostjo.

Velika izbira domačega in angleškega sukna

Lastna krojačnica

Zaloga manufakturnega in modnega blaga, platna, volne in žime za blazine in zimnice.

Na debelo

CENE ZMERNE

in drobno.

O. BRUGNALLER

GORICA

Munska ulica št. 35.

Prodajalna mrtvaških predmetov.

VELIKA ZALOGA KINČA ZA RAKVE VSAKE VRSTE.

Lastna delavnica za rakve in vence iz suhih cvetlic; obleke in črevlji za mrtve, vsakovrstni žalni predmeti, sveče iz pravega voska; pajčaloni, venci in šopki za neveste, birmance in za prvo sv. obhajilo.

VSAKOVRSNE SUHE CVETLICE.

- Cena izven vsake konkurence -

Sprejemamo tudi posebna naročila.

Usnjene čevlje

za zimo

lične in trpežne, za vsak stan in starost od najpreprostejše do najfinejše vrste, iz samo dobrega usnja brez vsake druge primesi izdeluje

„Čevljarska Zadruga“

v Mirnu pri Gorici.

Sprejemajo se naročila na malo in veliko, ceniki se pošiljajo na pismo zahtevo

Čevlje prodaja na drobno

V Gorici

lastna prodajalna v hiši centralne posojilnice Corso Verdi 32.

V Trstu

lastna prodajalna Via Rettori.

V Vipavi

trgovina A. Beltram.

Konsumno društvo v Št. Petru

pri **GORICI**

kupuje v prostorih št. 50 pri županstvu, bilfe s koreniki ter kolči naslednje

MERE:

dolgo	105 cm,	končna debelost	6 mm,
„	75 „	„	6 „
„	40 „	„	6 „
„	65 „	„	3 „

ODBOR.

Trgovina dvokoles in šivalnih strojev

ELIJA ČUK

sodni izvedenec

Stolni trg 9. (levo) - **GORICA.**

prilaga svojo bogato zalogo, šivalnih strojev, dvokoles, kmetijskega orodja, gramofonov i. t. d. ter si dovoljuje opozoriti sl. občinstvo na velik dohod dvokoles „PUCH“ šivalnih strojev na izbero.

Priporoča svojo mehanično delavnico za najrazličnejša popravila.

Zagotavlja točno in solidno postrežbo

TRGOVINA

TEOD. HRIBAR - NASLEDNIKI

Corso Verdi št. 32.

Se priporočajo slavnemu občinstvu v mestu in na deželi za obilen obisk.

BLAGO SOLIDNA.

CENE ZMERNE.

Najpotrebnejše božično darilo je

„POHIŠTVO“

katero dojde spet v večji množini

Anton Breščak, Gorica Via Carducci 14
(lastna hiša).

Solidni izdelki!

Cene brez konkurence!

Tvrdba

Kuštrin & Marmolja - Gorica

ulica Carducci št. 25 (prej Gosposka ulica)

prilaga svojo trgovino in zalogo špecerijskega, kolonijalnega blaga in deželnih pridelkov na splošno toliko meščanom kakor deželanom, trgovcem, krčmarjem in zasebnikom.

Za solidno in konkurenčno postrežbo jamčita

Zgornja.

M. KRAINER

VELIKA ZALOGA MANUFAKTURNEGA BLAGA

NA DROBNO

NA DEBELO

GORICA, VIA RASTELLO 34-37.

Volneno in bombažasto sukno za moške in ženske.

Velika izbira perila, šifona, raznovrstnega platna za rjuhe, brisač vsake vrste, serviet, belih in barvanih namiznih prtov vsake velikosti, žepnih robcev, volnenega, bombažastega in sukanega blaga za blazine, volnene in bombažaste odeje, bele in barvane posteljne prevlake, z volno napolnjene in s klotom raznih barv, volnenim porhatom, zefirjem, etaminom in batistom prevlečene odeje.

Velika izbira

- potrebščin za krojače in šivilje -

Obleke za moške, dame in otroke. Bele in barvane moške srajce in spodnje hlače.

Sprejemajo se tudi umerjena naročila oblek in perila za moške, dame in otroke.

Pozor! Prvi dovoz šiv. strojev iz renomiranih nemških tovarov v Gorico!

Tvrda

Elija Čuk, Gorica

Stolni trg levo št. 9.,

usoja si naznaniti, da je došlo v zalogo veliko število šiv. strojev iz najboljših tovarov, kakor: „Kaiser“, „Dürkopp“, „Gritzner“, „Köhler“, in tudi vsi k tem strojem spadajoči deli. Posebno opozarja na čevljarne stroje. — Cene konkurenčne, postrežba točna. Obširno jamstvo za kakovost blaga. — Priporoča se udani

Elija Čuk, sodni izvedenec.

Kmečka banka

reg. zadruga z omejeno zavezo v GORICI
posluje Piazza De Amicis — prej Koren št 12
vsak dan dopoldne razun nedelj in praznikov.

Sprejema hranilne vloge ter jih obrestuje po 4%. Večje stalne vloge pa po dogovoru. Dovoljuje posojila na vknjižbo in menice pod ugodnimi pogoji.

**ZDRAVNIKA DR. EMIL IN SIN
DR. ADALBERT PL. GRESIČ**

sta preselila svoj ambulatorij na
Travnik št. 14 (Piazza Grande) nad lekarno Cristofoletti. — Sprejemata od 8—12 in od 2—4.

Ženitna ponudba.

Dva čvrsta mladeniča (Korošca) od 24 30 let stara, eden elektrotehnik, drugi kotlar, želita znanja z gđno. Slovenko, ker bi se rada priučila slov. jeziku. One, ki bi imele veselje ju v tem vaditi imajo prednost.

Ponudbe na naslov

Franz in Ivan Primožič
poštno ležeče, Gorica.

IVAN VUGA ::

krojač in trgovec

v Solkanu štev. 55

naznanja slav. odjemalcem iz dežele in mesta, da je otvoril svojo krojačnico in prodajalno z manufakturnim blagom.

Cene zmerne!

Cene zmerne!

Za božične praznike!

Opozarja sl. občinstvo v mestu in na deželi naj ne pozabi pri nakupovanju manufakturnega blaga in izgotovljenih oblek obiskati domačo tvrdko

ANDREJ MAURIČ

GORICA, GOSPOSKA ULICA ŠT. II.

Imam v zalogi sledeče:

Delavske obleke	od	Lir 90	naprej
„ hlače „	„	18 „	„
Suknene obleke	„	120 „	„
„ hlače „	„	40 „	„
Obleke za dečke	„	30 „	„
Suknje	„	150 „	„
Površni jopiči	„	100 „	„

Bogata zaloga vsakovrstnega blaga. — Lastna moška in ženska krojačnica, zaloga kožuhovin. — CENE ZMERNE.

Priporoča se za obilen obisk

Andrej Maurič.

Sprejme se učenca.

VIPAVCI!

V slučaju potovanja dobite prenočišče v gostilni in kavarni **Besednjak** na Opčinah št. 356. Svoji k svojim!

Pozor vinorejci!

Imam na prodaj 30 tisoč cepljenih trt črne in bele vrste na raznih ameriških podlagah. V zalogi so tudi trte za na dvorišča (latniki). — PIPAN JOSIP, Prešerje 16 pri Komnu. — Cene po dogovoru.

COLLEDANI :: :: ::

Otvoritev trgovine vsakovrstnega

usnja ::

čevljev

Gorica, Riva Castello št. 4

(na vogalu Starega trga).

Radi preselitve

se prodaja v Črničah št. 120 nova hiša z zemljiščem. V hiši se nahaja trgovina. Pogajanja istotam.

Drašček Fanny, Gorica

Via Rastello št. 1

trgovina s kolonijalnim in mešanim blagom na drobno in na debelo. Dobra moka bela in koruzna, fižol, ječmen itd. Blago sveže. Priporoča se za obilen obisk. — Postrežba dobra. — Cene zmerne.

BRATA CEJ

sobna slikarja

Gorica, Via Ascoli št. 5

priporočata se slavnemu občinstvu.

Važno naznanilo.

Bazar Leopolda Zakraišek

Corso Verdi 13.

Ob priliki semnja sv. Andreja sv. Miklavža in Božičnih praznikov, naznanja da si je nabavil veliko izbero vsakovrstnih igrač in galanterije za darila, porcelane in kuhinjske posode iz aluminija in železa (email).

:: VUK JURIJ ::

v Raštelu št. 32,
podružnica na Kornu.

Velika zaloga usnja in čevljev, čevljarstvih potrebščin.

Na debelo!

Na drobno!

Cene tako nizke, da se ne boji konkurence.

Poskusite!

Urarskega pomočnika

dobro izvežbanega sprejme proti dobri plači.

Franc Keber,

urar v Idriji.

Na prodaj :

Eno dvokolo za gđne. (freilauf), dve kolesi za moške, dva šivalna stroja znamka „Central Babbini“, vse novo. — Dalje en šivalni stroj za krojače znamka „Wertheim“ že rabljen a zelo dober. Cene ugodne. Naslov: Gorica, ulica Cesare Lombroso 15.

Trgovina s špecerijskim in kolonijalnim blagom

: Rihard Nardin :

GORICA - ulica sv. Ivana 10 - GORICA

se priporoča cenj. občinstvu iz mesta in dežele. Blago najboljših vrst. Postrežba solidna po zmernih cenah.

Proda se vsa fotografična oprava.

1 Salon aparat 18×24 z finim Dalmaier objektom.

2 mala aparata kompletna 13×10.

Električna lampica za nočno fotografiranje (Bing-lampe) ter vse druge potrebščine. — Naslov pove uprava „Gor. Straže“.

Goriška zveza gospodarskih

zadrug in društev v Gorici

registrovana zadruga z omejeno zavezo

v Gorici, Corso Verdi 32,

I. nadstr.,

zrađuje vsak delavnik od 8. do 14;
stranke se sprejemajo le do poldneva.

Naznanilo.

„Kmetijsko društvo v Vipavi“ ima v svoji zalogi večjo množino prvovrstnega vina, letnik 1920 napravljen po novem načinu. V zalogi so tudi druga namfzna in sortirana vina.

Železne blagajne

(Wertheimerice in druge)

že rabljene in raznih velikostij so na prodaj po ugodnih cenah. — Kje pove ured.

E. RIESSNER (prej) Pavlin E.

Nunska ulica 10 — GORICA — Nunska ulica 10

nasproti „BELEMU ZAJCU“.

VELIKA ZALOGA

mrtvaških rakev, nagrobnih vencev, trakov, umetnih cvetlic; posebnih vencev za neveste, cvetlic za cerkve, palm, vencev za novomašnike in poroke, mrtvaških oblek. itd

papirja in drugih potrebščin za okrašnje rakev, zlatih črk voščenih sveč itd.

CENE BREZ KONKURENCE.

Obiščite

velike zaloge izgotovljenih oblek

tvrdke

JUST VUGA & COMP.

Corso Verdi 38 - v Gorici - Corso Verdi 38

(Prej J. MEDVED).

Oddelek oblek

za ženske:

Suknje	-	-	od 240-650
Kostumi	-	-	od 220-500
Princes	-	-	od 195-425
Krila	-	-	od 80-160
Golf-volnene	-	-	od 150-240
Bluze	-	-	od 48-125
Nepremočljivi plašči	-	-	od 300-450

Bogata zaloga kožuhovine
za gospe.

Oddelek oblek

za moške:

Suknje (paletó)	od 200-595
Površni jopiči	od 220-295
Obleke	od 140-390
Hlače	od 60-170
Telovniki	od 50-90
Obleke za dečke	od 75-145
Nepremočljivi plašči	od 320-650

Bogata izbira vsakovrstnega blaga.

Lastna krojačnica pod vodstvom g. Aug. Gachet.

STALNE CENE.

STALNE CENE.